MESTNA OBČINA NOVA GORICA

Številka: 356-3/2025-1
Datum: 27. 1. 2025

PROJEKTNA NALOGA

za vzdrževanje Rafutskega parka v letu 2025

Naročnik:
Mestna občina Nova Gorica

1 CILJ NAROČNIKA

Cilj naročnika je pridobiti strokovno usposobljenega izvajalca del za čiščenje in vzdrževanje prenovljenih zunanjih površin Rafutskega parka, s posebnim poudarkom na zelenih in peščenih površinah. Izvajalec mora zagotoviti, da so delavci ustrezno usposobljeni za izvedbo različnih vzdrževalnih nalog na parkovnih elementih in rastlinah. Pogodba se sklepa za obdobje do konca leta 2025, z namenom zagotovitve vzdrževanja in čiščenja prenovljenih delov parka.

Ker ne gre za vzdrževanje in čiščenje klasičnih odprtih parkovnih površin, ampak za parkovno ureditev, ki je varovana tudi kot kulturna in naravna dediščina, prav zaradi specifičnih posebnosti zasaditev in ureditev ter drugih elementov grajene dediščine, želi Mestna občina Nova Gorica s postopnim pristopom ugotoviti najprimernejši pristop in obseg vzdrževanja ter čiščenja parka na podlagi izkustva, ki ga je potrebno šele pridobiti.

V izogib ponovitvi težav, ki so nastale zaradi neprimernega vzdrževanja parka, je zato nujno, da se po prenovi za vegetacijo in vse grajene elemente ter za park kot celoto zgledno in redno skrbi, zato želi Mestna občina Nova Gorica na osnovi naročila v sodelovanju s strokovno usposobljenim izvajalcem pridobiti oz. pripraviti podrobnejši opis in popis nalog vzdrževanja in čiščenja, ki se bodo skozi enoletno izvajanje del izkazale kot potrebne ter orodje za spremljanje stanja ter načrtovanje vzdrževanja in čiščenja.

2 UVODNE UGOTOVITVE

Območje Rafutskega parka je varovano kot:

- naravna vrednota (območje), državnega pomena, Rafutski park (ID 249),
- zavarovano območje - spomenik oblikovane narave, državnega pomena, Nova Gorica – Rafutski park na Pristavi (ID 111),
- spomenik nepremične kulturne dediščine, vrtnoarhitekturna dediščina, lokalnega pomena, Nova Gorica - Rafutski park z vilo (EID 1-07917),
- spomenik nepremične kulturne dediščine, vplivno območje, Nova Gorica – Frančiškanski samostan Kostanjevica (EID: 1-21801),

- erozijsko območje (opozorilno območje - zahtevni zaščitni ukrepi),
- hidrografija (neimenovani vodotok),
- večji del območja je pod t.i. gozdno masko pri Zavodu za gozdove, prisotne so številne funkcije gozdov (ekološke funkcije, socialne funkcije).

Mestna občina Nova Gorica je v letu 2023 zaključila izvedbo investicije v prenovo Rafutskega parka. Predmet prenove so bile prednostno parkovne zunanje površine ter komunalna oprema.

Rafutski park obsega 5,44 ha ograjenih površin, od tega je 1,82 ha območja, kjer so bila v letih 2022 in 2023 izvedena zemeljska in gradbena dela za potrebe umeščanja urbane opreme in vzdrževalnih del ter 2,41 ha območja, kjer se je urejala vegetacija (odstranitve, sanacijsko vzdrževanje, zasaditve).

V sklopu prenove Rafutskega parka je bila na podlagi priporočil arboristične strokovne podlage »Drevesa in druge rastline na območju Rafutskega parka na Pristavi, Mestna občina Nova Gorica, Strokovno mnenje arborista svetovalca« (Grmovšek Tanja, 2019 in glede na stanje konec leta 2022) izvedena obsežna prenova obstoječe vegetacije, ki je bila zaradi dolgoletnega zanemarjanja v zelo slabem stanju. Posajena so bila nova drevesa in palme, grmovna vegetacija ter trajnice. Ponekod je bila posejana trava. Izvedena je bila sanacija gozdnega območja. Prenovljeni so bili grajeni elementi kulturne dediščine v parku (poti, stopnice, podporni zidci, elementi odvodnjavanja), mestoma so bili dodani novi elementi parkovne urbane opreme ter vsi obstoječi priključki gospodarske javne infrastrukture (kanalizacija, vodovod, električna in TK napeljava, zunanja razsvetljava).

Območje ima 3 kontrolirane dostope in je povezano s širšim območjem – Kostanjeviška cesta, ter z gozdnimi potmi na severni in zahodni strani območja – Sončna in Škrabčeva ulica. Dostop iz Sončne ulice ni namenjen obiskovalcem. V dogovoru z MONG je za izjemne dogodke možno zagotoviti tudi drugačne, a časovno omejene dostope.

Predmet prenove niso bili objekti vile, garaže in vratarnice, ki s parkom tvorijo programsko in funkcionalno zaokroženo celoto. Prenova slednjih je predvidena v obdobju 2024 - 2026.

Rafutski kompleks je bil od leta 2003 zaprt za javnost, stavbe v njem pa so bile brez programa. Dolga leta slabega vzdrževanja ter obdobja brez vzdrževanja, močna samosevnost in invazivnost nekaterih rastlinskih vrst in vse pogostejše ujme so pustili velik pečat tako na stavbah kot na vegetaciji. Laščakova vila in vratarnica v okviru nedavne prenove parka nista bili prenovljeni in imata zaradi vandalizma vidne poškodbe, dostopne odprtine pa zapečatene. Večje območje, ki leži na jugovzhodni strani kompleksa, se je v času prenove uporabljalo kot manipulacijska površina, zato je trenutno očiščeno vegetacije in uravnano, v prihodnosti pa bo služilo kot parkirišče. Laščakova vila, vratarnica in parkirišče bodo tako v kratkem predmet prenove. V tem času bo park kot edino dostopno območje (za potrebe prenove Laščakove vile) treba posebej čuvati in ohranjati vse prenovljene in nove prvine.

Park je, do zaključka drugih predvidenih investicij, urejen na način, da je odprt za obiskovalce v svetlem delu dneva. Predvideva se, da bodo po parku redno potekala različna vodenja ter občasno posamezni dogodki.

3 OBMOČJE VZDRŽEVANJA

Ureditev parka vključno z dostopi, pohodnimi površinami (poti in ploščadi), lokacijo koša za smeti, javno razsvetljavo in druge prvine parka so razvidne iz PRILOGE 1: Ureditvena situacija.

Obseg in vrsta vzdrževanja je razvidna iz PRILOGE 2: Prikaz obsega in vrste vzdrževanja.

4 RAZPOLOŽLJIVA DOKUMENTACIJA

- Drevesa in druge rastline na območju Rafutskega parka na Pristavi, Mestna občina Nova Gorica, Strokovno mnenje arborista svetovalca. (Grmovšek Tanja s.p., 2019).
- Projektna dokumentacija PID RAFUTSKI PARK (projektant: LUZ d.d., številka projekta 8697, datum: avgust 2023) – *možnost ogleda na sedežu MONG*.
- Navodila za obratovanje. Rafutski park (Komunala Sežana, september 2023).
- Kataster dreves na območju Rafutskega parka.
- Vzdrževanje vrtno-arhitekturnih elementov kulturnega spomenika Nova Gorica – Rafutski park z vilo EID 1-07917 (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica, september 2023).
- Monitoring mladih dreves, palm in drugih rastlin sajenih v sklopu projekta »Revitalizacija Rafutskega parka z ureditvijo dostopa« (povzeti izbrani zaznamki strokovnega nadzora št. MN 2024-08-03, Tanja Grmovšek, 23.8.2024).

5 OBVEZNOST UPOŠTEVANJA PREDPISOV IN STANDARDOV PRI UREJANJU ZELENIH POVRŠIN

Pri izvajanju del na rastlinah se morajo upoštevati naslednji standardi:

- Evropski standard za sajenje dreves, EAS 03:2022 (EN), 03.2023 (SI). Dostopno na: https://www.arboretum.si/wp-content/uploads/2024/02/2023-EAS-Evropski-standard-za-sajenje-dreves.pdf
- Evropski standard za obrezovanje dreves, EAS 01:2021 (EN), 01.2022 (SI) – Evropski standard za obrezovanje dreves. Dostopno na: https://www.gov.si/novice/2024-05-09-evropski-standard-za-obrezovanje-dreves-tudi-v-slovenscini/
- Evropskim standardom za vezavo in podporo krošenj (*European Tree Cabling and Bracing Standard*, EAS 02:2022. Dostopno na: https://www.europeanarboriculturalstandards.eu/etcbs
- ter drugimi veljavnimi smernicami sodobne arboristične stroke, hortikulturne stroke in parkovnega vrtnarstva ter v skladu z vsemi pravili varstva pri delu ter drugo zakonodajo na tem področju.

Upoštevajo se naj tudi naslednji predpisi/standardi:

- SIST DIN 18915:2019 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin - Zemeljska dela,
- SIST DIN 18916:2019 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin - Sadike in sajenje,
- SIST DIN 18917:2019 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin - Trate in sejanje,
- SIST DIN 18919:2019 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin - Vzdrževanje zelenih površin v obdobju vraščanja (začetno in redno vzdrževanje),
- SIST DIN 18920:2019 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin - Zaščita dreves, rastlinskih sestojev.

POMEMBNO. Pred pričetkom izvajanja vseh del na območju Rafutskega parka je treba že v fazi načrtovanja od pristojnih služb soglasodajalcev (ZVKDS, ZRSVN, ZGS), pridobiti njihovo mnenje/pogoje in nato še njihovo pozitivno soglasje. Z vsemi posegi, izvajanji načrtovanih in izrednih vzdrževalnih del na območju Rafutskega parka, mora biti pravočasno seznanjen (in mora soglašati) tudi naročnik.

6 PRIČAKOVANI OBSEG DEL

6.1 ČIŠČENJE IN VZDRŽEVANJE

- Čiščenje in vzdrževanje parkovnih zelenih površin vključno z drevesi, palmami, grmovnicami, trajnicami, pokrovnicami, popenjavkami, bambusovimi nasadi, gozdom in travnatimi površinami;
    - V sklop vzdrževanja parkovnih zelenih površin se pričakuje tudi ustrezno odstranjevanje nezaželenih tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst, skladno z usmeritvami in pravili stroke (glej tudi 7.6);
- Čiščenje in vzdrževanje peščenih površin ter z njimi povezanih peskolov in muld, vključno z odstranjevanjem samonikle/samosevne vegetacije na teh območjih;
- Čiščenje in vzdrževanje grajenih elementov kulturne dediščine (stopnice, zidovi, ruševine vile Palm,..), vključno z odstranjevanjem samonikle/samosevne vegetacije na teh območjih;
- Čiščenje betonskih klopi s kovinskim sedalom, betonske dostopne klančine in stopnice, vključno z odstranjevanjem samonikle/samosevne vegetacije na teh območjih;
- Praznjenje koša za smeti in pobiranje nesnage in smeti na območju Rafutskega parka;
- Vzdrževanje prostora ob vodotoku, vključno z omejevanjem/odstranjevanjem nezaželene samosevne vegetacije na teh območjih;
- Druga manjša vzdrževalna dela (npr. zapirala, planiranje in sorodno)
- …

6.2 PREGLED VEGETACIJE

- Uvodni pregled stanja dreves in palm ter priprava nabora izbranih dreves, ki potrebujejo nadaljnji strokovni pregled in določitev priporočenih podrobnejših vzdrževalnih ukrepov, kar izvedejo pristojne službe naročnika;
- Obrobni pregled stanja dreves in palm z namenom primernega vzdrževanja se izvede vsake 3 mesece oziroma po neobičajnih pojavih zapisanih v točki 6.6 (vremenske ujme, vandalizem, pojav bolezni ipd.)
- ~~Uvodni~~ Obrobni pregled stanja grmovnic, z namenom izvajanja primernega vzdrževanja se opravi tekom leta po potrebi, glede na vrsto/sorto grmovnice, stanje, cilje za posamezne lokacije in glede na druge dejavnike oz. vsaj 2 x mesečno;
- Pregled stanja trajnic z namenom izvajanja primernega vzdrževanja, v obdobju rasti se pregled stanja in dela opravljajo vsaj 2 x mesečno;
- Obdobni pregledi stanja drugih rastlin ali nasadov (zelenice, bambusov nasad, območje gozda, nezaželene tujerodne invazivne vrste) se opravi vsaj 3 x letno.

Na podlagi uvodnega pregleda stanja rastlin izvajalec pripravi predloge za različna vzdrževalna dela, ki jih posreduje naročniku, ki jih pregleda ter odobri skupaj s pristojnimi strokovnjaki.

6.3 PREGLED DRUGIH ELEMENTOV PARKA

- Vsaj 1x mesečno se opravi reden obhod ograje, predvsem z namenom odkrivanja lukenj za vstop divjadi;
- Vsaj 1x mesečno se naredi reden pregled pomola, razgledišča, mrež, otroškega igrišča (labirinta), klopi, informativnih in razstavnih tabel ter druge grajene opreme, ter zapiral na vseh vratih v parku za namen poročanja naročniku o morebitnih potrebnih popravilih ali vandalizmu;
- Vsaj 1x mesečno se pregleda stanje nizkih svetilk javne razsvetljave, preveri naklon svetil ter se ga potrebi popravi in zatesni vijake za nastavitev naklona svetilk;

Na podlagi uvodnega pregleda stanja izvajalec pripravi predloge za različna vzdrževalna dela, ki jih posreduje naročniku.

6.4 OBVEZNOST VPISA V DIGITALNI KATASTER

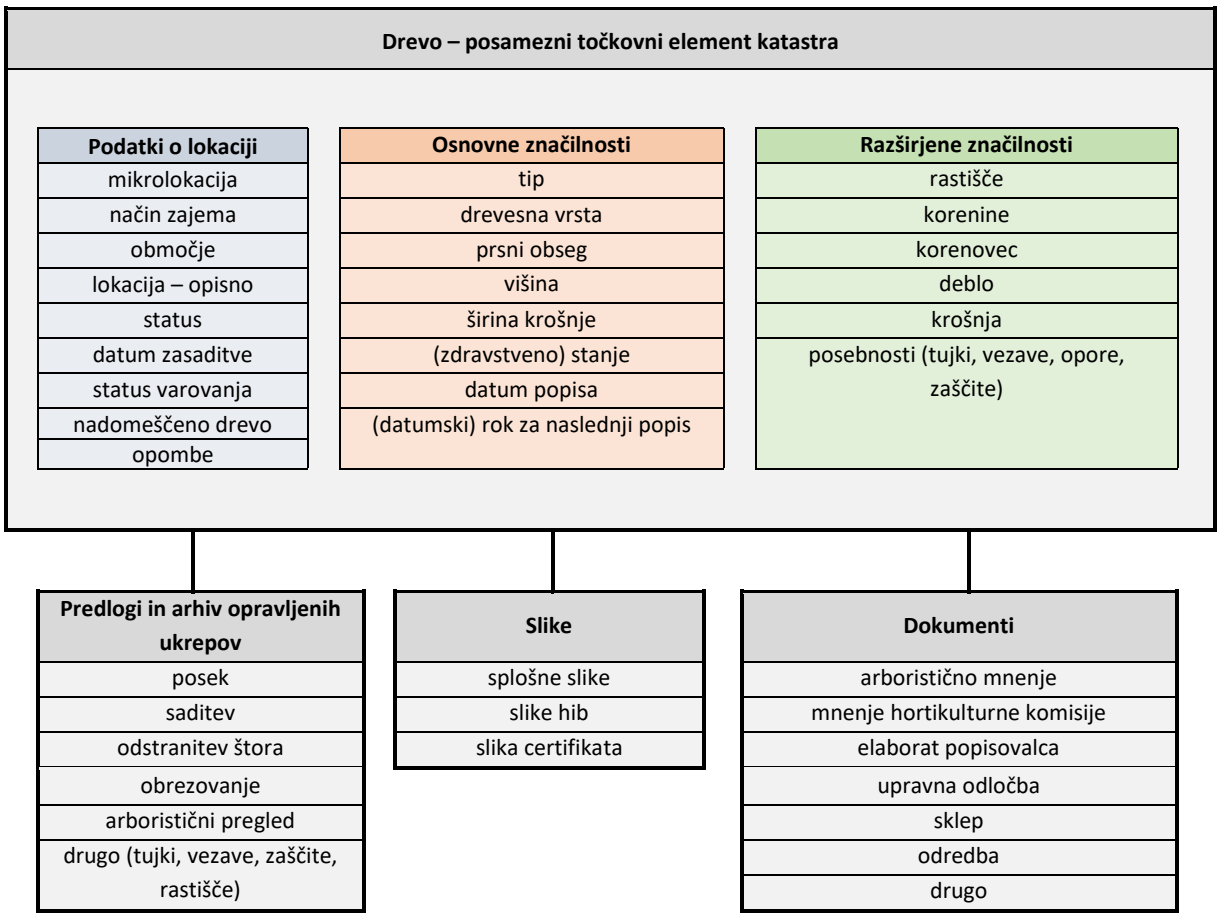
Prvi digitalni popis vegetacije v aplikacijo Kataster dreves Mestne občine Nova Gorica je bil v letu 2024 že izveden.

Z namenom zagotavljanja doslednosti o zdravstvenem stanju vegetacije je obvezno sprotno vnašanje zaznavnih sprememb (npr. poškodbe, lomi, poseki ipd.) na vegetaciji ter vsakokratne ukrepe in opravljena dela na posameznih drevesih/palmah, grmovnicah in trajnicah.

Posamezno drevo vsebuje poleg osnovnih atributov in zdravstvenega stanja vegetacije tudi seznam fotografij, pomembna za prikaz izrednih sprememb na vegetaciji.

Dostop do programske opreme za pregledovanje in urejanje katastra dreves na URL povezavi:https://gis.drevesa.si/

Slika 1: Struktura podatkov o posameznem drevesu v katastru

Kataster dreves MONG obsega naslednje atributne podatke, ki morajo biti izpolnjeni ob vsakokratnem popisu vegetacije:

OSNOVNI ATRIBUTI DREVESA	
POLJE	OPIS
ID DREVESA	identifikacijska številka drevesa v katastru
VNESEL	uporabniško ime računa, s katerim je bil opravljen (zadnji) vnos podatkov

DATUM VNOSA	datum zadnje spremembe podatkov o drevesu
DATUM POPISA	datum, ko je bil izveden popis drevesa
DATUM ZASADITVE	datum, ko je bilo drevo zasajeno
TIP	listnato ali iglasto drevo oziroma palma (avtomatski vnos glede na vrsto)
VRSTA	slovensko in latinsko ime vrste drevesa
OBMOČJE	ime naselja ali širšega območja, na katerem se nahaja drevo
LOKACIJA	podrobnejša opisna lokacija drevesa (npr. ime ulice, ime parka)
STATUS	podatek o obstoju drevesa – izbor iz šifranta statusov drevesa
STATUS VAROVANJA	režim varovanja drevesa – ZRSVN, ZVKDS ali oboje
OBSEG	obseg debla v centimetrih
VIŠINA	višina drevesa v metrih
ŠIRINA KROŠNJE	širina krošnje drevesa v metrih
STANJE	zdravstveno stanje drevesa – dobro, zmerno, slabo ali suho
OPOMBE	polje za opis opomb
KOORDINATE DREVESA	točkovna lokacija drevesa v D96/TM koordinatnem sistemu (E, N)
ROK ZA POPIS	datumski rok za naslednji popis drevesa
ZAJEM LOKACIJE	način zajema lokacije drevesa – izbor iz šifranta tipov zajema lokacije
NADOMEŠČENO DREVO	identifikacijska številka odstranjenega drevesa (oziroma drevesa, predvidenega za odstranitev), ki je nadomeščeno s tem drevesom
POPIS	
RAZVOJNA FAZA	Starost drevesa
RASTIŠČE	Opis površine tal in nagib terena
KORENINE	Opisne lastnosti koreninskega sistema
KORENOVEC	Opisne lastnosti korenovca in poškodb
DEBLO	Opisne lastnosti debla, nagnjenosti in poškodb
KROŠNJA	Stanje krošnje in poškodbe
POSEBNOSTI	Vzpenjavke ter vezave krošnje
UKREPI	
PREDLOG UKREPOV	Ukrepi na rastišču ali drevesu, podrobni arboristično pregled
PRIORITETA	Časovnica
ZAHTEVE	
ZAHTEVE ZA IZVEDBO	Tehnični opis izvedbe ukrepov
OBSEG DEL	Časovnica

OSNOVNI ATRIBUTI GRMOVNICE/TRAJNIC	
POLJE	OPIS
ID GRMOVNICE/TRAJNICE	identifikacijska številka grmovnice v katastru
POPIS IZVEDEL	uporabniško ime računa, s katerim je bil opravljen (zadnji) vnos podatkov
DATUM VNOSA	datum zadnje spremembe podatkov o grmovnici
VRSTA GRMOVNICE/TRAJNICE	Slovensko in latinsko ime

VIŠINA GRMOVNICE/TRAJNICE	Višina v metrih

6.5 PRIPRAVA ZAKLJUČNEGA POROČILA

Priprava zaključnega poročila se izvede ob zaključku izvajanja del in naj vsebuje:

- Popis stanja dreves, palm, grmovnic, nasadov trajnic, zelenic ter bambusovi nasadi;
- Vključijo se naj tudi zaznamki za poti, parkovne elemente, ipd.;
- Opis opaženih posebnosti glede čiščenja in vzdrževanja skozi obdobje izvajanja del, s podanimi usmeritvami in zaznamki za izboljšave;
- Priprava predloga morebitne novelacije popisa del.

Gradivo s prilogami se naročniku odda najkasneje do 15. oktobra 2025. Poročilo s prilogami bo pregledal naročnik, s pomočjo strokovnjakov ustrezne stroke (urbano gozdarstvo, arboristika, agronomija, ipd.) in pristojni soglasodajalci.

6.6 DRUGA PRIČAKOVANA DELA

- izvajalec mora tekom leta, v primeru slabšega stanja oz. propada rastlin (oz. drevnin ali dela nasada) nemudoma obvestiti naročnika in priložiti tudi dokazila (npr. fotografije);
- v primeru pojava ali zaznavanja škodljivih biotskih, abiotskih ali antropogenih dejavnikov, kot npr.:
    - bolezni in škodljivci,
    - toča, daljša obdobja suše,
    - s strani ljudi ali živali povzročenih dogodkov, za katere se presodi da vplivajo na slabše stanje rastlin oz. dreves (urin, poškodbe ali objedenost zaradi divjadi, druge poškodbe…)
    - vandalizem ali druge mehanske poškodbe,

  izvajalec čim prej opravi pregled morebitnih poškodb oz. posledic, ter s kratkim poročilom in foto dokumentacijo o tem takoj seznani naročnika;
- v primeru pojava ali zaznavanja škodljivih abiotskih dejavnikov, kot npr:
    - vremenske ujme, neurja, vetrolom, žledolom,

  izvajalec takoj po vremenskem dogodku opravi hiter obhod vseh poti, pregled rastlin in parka, s ciljem preverjanja morebitnega nastanka poškodb na rastlinah ali elementih ali nastanka zaznanih potencialnih nevarnosti; po potrebi izvajalec določene predele ali celoten park zapre za obiskovalce in o tem takoj obvesti naročnika; s sanacijo se naj prične glede na dogovor z naročnikom; želeno je da se stanje na terenu takoj foto dokumentira ter za naročnika pripravi kratko poročilo;
- pri izvedbi večjih vzdrževalnih del mora izvajalec prav tako pripraviti ustrezno obvestilo ter ga posredovati naročniku, za namene obveščanja obiskovalcev parka ter drugih pristojnih služb.

7 DRUGE ZAHTEVE NAROČNIKA

7.1 ZAHTEVE GLEDE USPOSOBLJENOSTI

Izvajalec mora zagotoviti, da so delavci ustrezno usposobljeni za izvedbo različnih vzdrževalnih nalog na parkovnih elementih in rastlinah. Za izvajanje del na rastlinah pogoj, da imajo delovodje in vsaj en delavec v delovni skupini, preverljive večletne delovne izkušnje za dela na javnih parkovnih površinah. Izvajalec mora delavcem zagotoviti primerno mehanizacijo in delovno orodje za kvalitetno izvajanje različnih del na rastlinah.

Upoštevati mora pogoje varnosti pri delu ter zagotoviti vse potrebno za čiščenje delovišča po zaključenih vzdrževalnih delih (vključno z odvozom rastlinskega materiala).

7.2 ZAHTEVE GLEDE PROSTORSKIH IN DRUGIH OMEJITEV

Zaradi občutljivega terena ter varstvenih in drugih režimov ter izjemne vegetacije, veljajo na območju

Rafutskega parka omejitve:

- sestavni del parkovnih površin so tudi grajeni elementi dediščine, ki se ob izvajanju del ne smejo poškodovati. O morebitnih opaženih ali povzročenih poškodbah mora izvajalec nemudoma obvestiti naročnika. Dela na grajenih elementih dediščine se lahko izvajajo le skladno z navodili pristojnih služb Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (s kratico ZVKDS);
- tehnologija izvajanja del mora biti prilagojena historičnemu pomenu Rafutskega parka in njenim prostorskimi omejitvami;
- v območjih drevesnih korenin je prepovedano odlaganje težjega in gradbenega materiala ali vožnja s težko gradbeno ali drugo mehanizacijo;
- časovno izvajanje in tehnologija dela mora upoštevati, da bo park odprt za javnost in se temu primerno prilagoditi ter ob večjih predvidenih delih primerno pristopiti k obvestilu za javnost ter izvesti morebitno začasno zaprtje delov parka, da ne bi prišlo do poškodb obiskovalcev;
- na območjih s "temno zeleno" travo (*Ophiopogon japonicus*), se dela prilagodi skladno z navodili arborista ali drugih pristojnih oseb;
- obstoječega nivoja tal v okolici obstoječih dreves se ne sme spreminjati, saj bi s tem lahko prišlo do poslabšanja rastiščnih razmer;
- dela, ki posegajo v brežine in struge vodotoka ter v bližnjo okolico vodotoka, se zaradi ohranjanja ugodnega stanja zavarovanih vrst kot je npr. dvoživka laška žaba (*Rana latastei*) izvaja zgolj med 1. 7. tekočega leta in 1. 2. naslednjega leta, kot to izhaja iz pridobljenih soglasij pristojnih služb ZRSVN;
- hrupna dela se naj ne izvajajo v dnevih in ob urah pričakovanega večjega števila obiskovalcev ali ob najavljenih/organiziranih dogodkih, ki se bodo izvajali na območju parka;
- izvajalec mora omogočati izvajane učnega programa povezanega z urejanjem parkovnih površin s strani izobraževalnih ustanov;
- odstranjeni rastlinski material je treba v celoti odstraniti iz parkovne površine (ali ukrepati glede na dodatne usmeritve naročnika), pri čemer se mora prilagoditi velikost mehanizacije za gibanje po parkovnih poteh; iz notranjih območij parka se lahko ves odpadni rastlinski material prepelje z manjšo mehanizacijo in začasno skladišči na začasni deponiji, ki se določi na območju parka;
    - manjši lesni material se lahko zmelje v lesne sekance na začasni deponiji ali pa se na začasni deponiji ves odpadni rastlinski material naloži na večja vozila in odpelje na ustrezno skladišče - glede na dodatne usmeritve naročnika;
    - priporočeno je, da bi se primeren zeleni odrez in manjše lesne kose zmlelo v »zelene sekance«, ki se lahko nato uporabi na območju Rafutskega parka;
    - za bambus in večje kose lesa, ki so last naročnika, se naj ukrepa glede na njihovo stanje, stopnjo razkroja in usmeritve pristojnih služb lastnika; če se bo lesna masa predelovala v aktivirano biooglje, se naj prav tako uporabi na parkovnih površinah;

- različno velike kose lesa se lahko uporabi tudi za nadaljnjo predelavo, kar se naj usklajuje in presoja z naročnikom (npr. lesni izdelki s poreklom, za protokolarne namene).

7.3 ZAHTEVE GLEDE UPORABE DOSTOPOV IN POTI

- dostopi do parka so zahtevni in omejujoči tako iz naslov zahtev varstva narave, kulturne dediščine ter same konfiguarcije terena ter rasti rastlin in s tem povezanega varovanja območja korenin;
- glavni dostop za potrebe vzdrževanja je predviden preko servisnega dostopa na zahodni strani vratarnice;
- izvajanje vzdrževalnih del je na območju Rafutskega parka predvideno le z lažjo mehanizacijo, ki se jo lahko uporablja zgolj na obstoječih utrjenih poteh; vožnja ali parkiranje mehanizacije na območju zelenic, ni dovoljena, dopustna je na območju utrjenih površin in začasne deponije;
    - omejitve glede velikosti, dostopa, premikanja in teže mehanizacije, ki se uporablja za košnjo zelenic, morajo biti upoštevane tudi pri vzdrževanju zelenic in travnikov; posebno pozornost je treba nameniti varovanju rastlin, še posebej površinskih korenin dreves, kar velja tudi pri uporabi mulčerjev;
- peščene pohodne in povozne poti po parku so v večji meri namenjene pešcem in lahkim vozilom z upoštevanjem zmanjšanja hitrosti;
- po vsakem povozu peščenih poti je treba izvesti pregled in po potrebi izvesti sanacijska/vzdrževalna dela namenjena ohranjanju predvidenega izgleda (v kolikor je prišlo do poškodovanja ali spremembe izgleda poti);
- v izjemnih primerih, ko dela ni mogoče izvesti brez uporabe težje mehanizacije TGM, je treba poti ustrezno zaščititi z ločilnim geotekstilom, slojem peska oz. tampona ali odstraniti peščeno nasutje za čas povoza. Pri muldah in bankinah pa še vse skupaj podeskati z namenom raznosa teže. Po zaključku izvedenih del je treba poti in druge površine povrniti v obstoječe stanje oziroma v predviden izgled.

7.4 ZAHTEVE ZA OBREZOVANJE DREVES

Delavci morajo biti primerno usposobljeni za posamezna vzdrževalna dela, ki se nanašajo na delo na drevesih (s tal ali na višini):

- vzdrževalna dela na tleh brez uporabe motorne žage ali z uporabo motorne žage, dela na višini z uporabo dvižne platforme ki se lahko izvaja brez uporabe motorne žage ali z uporabo motorne žage ter dela na višini z uporabo arboristističnih vrvnih tehnik (AVT) ki se lahko izvaja brez uporabe motorne žage ali z uporabo motorne žage,
- podiranje dreves (podiranje drevesa na višini po sekcijah / delih, podiranje drevesa v enem / na gozdarski način in kombinacija)
- uporaba mehanizacije za npr. frezanje / skobljanje panja ter uporabo druge mehanizacije (npr. za izboljševanje talnih razmer, izboljšanje rastišča).

Pri izvajanju vzdrževalnih delih na drevesih ali okoli njih se ne sme poškodovati sosednjih dreves, grmovnic ali drugih rastlin, parkovne opreme, poti ali objektov. V primeru nastalih poškodb je treba presoditi nadaljnje ukrepe za sanacijo in jo tudi izvesti.

Obrezovanje dreves naj izvedejo le za ta najzahtevnejša dela na rastlinah ustrezno usposobljeni delavci izvajalca in/ali zunanji izvajalec, ki morajo obrezovanje parkovnih dreves izvajati v skladu z Evropskim standardom za obrezovanje dreves, EAS, 2021 . Znati morajo izvajati ustrezne tehnike obrezovanja dreves ter ustrezne reze (npr. upoštevanje vejnega ovratnika, zmanjševanje teže vej pred zaključno rezjo; prav tako se

ne sme zalomiti skorja pri odstranjevanju vej, v les debla se ne sme posegati s preveč ravnim rezom (t.i. poravnani rez).

Delavci izvajalca in/ali zunanji izvajalec, mora imeti dodatna znanja iz osnov biologije dreves, poznati ter razumeti mora tudi osnovne naravne obrambne mehanizme (npr. poznavanje sistema CODIT, vloge kambija, itn.) in različne tehnike obrezovanja. Če se dela izvajajo na veteranskih drevesih so potrebna še dodatna znanja in potrjene strokovne reference. V primeru, da obrezovanje dreves izvaja »gozdar sekač« mora pridobiti dodatna znanja za izvajanje ustreznih rezov in tehnik obrezovanja za urbana / parkovna drevesa.

Izredno pomembno za srednjeročno do dolgoročno dolgoživost dreves je, da se na drevesih ne izvaja neprimerno izvedenih zaključnih rezov in da se drevesom ob enkratnem obrezovanju odvzame čim manjšo procentualno vrednost popkov in zelene listne površine. Prav tako ni dovoljeno obglavljanje drevesa (t.i. *tree topping*), po nepotrebnem izvedeno večje spreminjanje habitusa krošnje, odstranjevanje vseh vej v notranjosti krošnje (t.i. *lion tail)* ali odstranjevanje vseh koncev vej (t.i. *tree tipping*).

V času izvajanja vseh vzdrževalnih del na drevesih ali na njihovem zaščitnem območju korenin (rastišču) je treba območje delovišča ustrezno zapreti ter označiti. Po potrebi se načrtuje in zagotovi delna ali popolna zapora delovišča. Po zaključku vzdrževalnih del je treba delovišče delno ali v celoti počistiti in predvsem čim prej sprostiti prehode po utrjenih površinah za obiskovalce parkovnih površin. Začasno se lahko veje in dele dreves skladiščijo na kupu ob poteh, po zaključku vseh del se jih naj odstrani iz delovišča in odpelje na bližnjo deponijo.

7.5 ZAHTEVE GLEDE ERODIRANIH DELOV PEŠČENIH POTI

Izvajalec je takoj po dogodku, ki je povzročil manjšo ali večjo erozijo peščenih površin dolžan o dogodku opozoriti naročnika, fotografirati stanje ter slednje nemudoma sanirati.

7.6 ZAHTEVE VEZANE NA ODSTRANJEVANJE INVAZIVNIH RASTLINSKIH VRST

Na območju parka se že pojavljajo invazivne rastline, kot so japonski dresnik (*Polygonum cuspidatum* ali *allopia japonica* ali *Pleuropterus cuspidatus*), barvilnica (*Phytolacca americana*) in akacija (*Robinia pseudoacacia)* in morebitne druge.

Izvajalec mora zagotoviti redno, pravočasno in strokovno odstranjevanje nezaželenih invazivnih rastlin, pri čemer mora upoštevati ustrezne postopke za njihovo začasno ali trajno deponiranje oziroma uničenje.

V primeru, da se v okviru vzdrževanja zelenic ali odstranjevanja plevelov odstranijo invazivne tujerodne rastline (tako zelnate kot lesnate vrste), je nujno, da se jim posveti posebna pozornost. Ključno je, da se rastline pravočasno in pravilno odstranijo, da se prepreči njihovo širjenje in raznašanje po Rafutskem parku. Prav tako je treba dele teh rastlin nemudoma in v celoti odstraniti ter jih odložiti na primerne deponije, saj ti deli rastlin ne spadajo med zeleni odpad, niti jih ni dovoljeno odlagati na območju parka.

Razrast invazivnih rastlin lahko ogrozi razvoj zasajenih in drugih avtohtonih vrst. Zato je treba zagotoviti zgodnje odkrivanje invazivnih vrst ter takojšnje ukrepanje. Priporočljivo je, da se rastline odstranjuje že v začetni fazi rasti, ko se začnejo pojavljati. Pri tem je treba paziti, da se odstranjen material pravilno zavrže ali uniči, da se prepreči njihovo širjenje na druga območja. Redno je treba kositi ali puliti mlade poganjke ter izkopavati korenike. Pri tem je potrebna previdnost pri ravnanju z odpadnim materialom (npr. posušiti in sežgati), da se prepreči zakoreninjenje delcev rastlin ali korenik.

V kolikor za odstranjevanje prisotnih nezaželenih invazivnih rastlinskih vrst izvajalec nima ustreznega znanja in izkušenj, mora za njihovo odstranjevanje pridobiti navodila s strani strokovne osebe z znanji iz izkušnjami, ki jih priznavajo npr. Zavod RS za varstvo narave, Zavod za gozdove ali druge ustanove, ki delujejo področja

ohranjanja in varovanja narave. Izvajalec naročniku predloži prejeta pisna navodila strokovne osebe, kot dokazilo o pridobljenih navodilih za ukrepanje za vsako posamezno rastlinsko vrsto.

7.7 ZAHTEVE GLEDE USKLAJEVANJA

Pričakuje se, da se bo izvajalec redno usklajeval z naročnikom pri načrtovanju izvajanja del in izvajanju vzdrževalnih del.

Pričakuje se, da se bodo v obdobju trajanja predvidenih del na območju Rafutskega parka izvajali različni dogodki. Naročnik je dolžan izvajalca o dogodkih izvajalca pravočasno obveščati, izvajalec pa je dolžan dela prilagoditi na način, da bo dogodke možno nemoteno izvesti. V primeru pojava ali nastanka omejitev, ki bi vplivali na izvedbo načrtovanega dogodka, pa mora izvajalec o tem takoj obvestiti naročnika.

Izvajalec se je dolžan usklajevati tudi:

- z izvajalcem investicije v prenovo Rafutskega parka, ki izvaja začetno vzdrževanje novo zasajenih rastlin, ki niso predmet te pogodbe;
- z naročnikom zaradi pričakovanih aktivnosti vezanih na izvajanje programa Evropske prestolnice kulture 2025;
- z naročnikom zaradi morebitnih drugih nepričakovanih aktivnosti;
- z naročnikom in izvajalcem del nadaljnje prenove in gradnje objektov na območju parka.

7.8 ZAHTEVE GLEDE PODATKOV

Vsi pridobljeni oz. tekom leta ustvarjeni podatki in gradiva, za namene izvedbe del, so last naročnika in morajo biti predani naročniku v dogovorjeni digitalni obliki (JPG, nezaklenjen PDF, Excel ali drugo) in na način, da jih lahko naročnik uporablja, kopira, prenaša iz ali v različne medije. Izvajalec na pripravljena gradiva ne more uveljavljati materialnih avtorskih pravic.

8 ODDAJA PONUDBE

Ponudnik ponudbo odda po priloženem popisu.

9 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO POPISA VZDRŽEVANJA IN ČIŠČENJA ODPRTIH POVRŠIN

Izvedba del prenove parka je bila načrtovana z dokumentacijo PZI Ureditev Rafutskega parka z Laščakovo vilo (projektant LUZ, d.d, št. projekta 8697, datum september 2020, spr. In dop. feb 2021, maj 2021, julij 2021). Skladno s predpisi je bila pripravljena dokumentacija PID, ki pa ne zajema vseh potrebnih informacij, ker v času priprave niso bile dosegljive. Pomanjkljivost informacij se nanaša na geodetski posnetek izvedenih del, delavniške načrte, montažne sheme.

Pri pripravi popisa vzdrževalnih del niso upoštevane vsebine, ki izhajajo iz dokazila o zanesljivosti objekta, na primer navodila za uporabo in ostalih dokumentov, ki so priloženi posameznim izdelkom in napravam. Popis vzdrževanja zato ne vključuje vzdrževanja vgrajenih elementov in elementov opreme, razen rednega praznjenja koša za smeti. Prav tako popis ne vključuje vzdrževanja kanalizacijskih jaškov, vodomerov, vodnega motiva, igrišča (iz naslova zagotavljanja varnosti) in ležalnih mrež.

Pri pripravi popisa niso upoštevana dela, ki se nanašajo na začetno vzdrževanje novih zasaditev dreves in palm ter so predmet obstoječe pogodbe z izvajalcem del investicije v prenovo Rafutskega parka. Vsi dogovori

in stroški vezani na medsebojno sodelovanje ponudnika in izvajalca so za namene izvajanja del po tem povpraševanju všteti v ceno.

Mikrolokacije posameznih območij zasaditev ali postavitev lahko odstopa od prikazanih v prilogah.

Popis del ne vključuje del, ki se lahko pojavijo ob izrednih razmerah (npr. po vremenskih ujmah, dogodkih povezanih z vandalizmom, nepredvidljivimi škodljivci in podobno).

Pripravila:
Aleksandra Torbica,
podsekretar razvojne in druge projekte

Marko Mikulin

vodja Razvojne pisarne

Priloge:

- PRILOGA 1: Ureditvena situacija;
- PRILOGA 2: Prikaz obsega in vrste vzdrževanja;
- PRILOGA 3: Drevesa in druge rastline na območju Rafutskega parka na Pristavi, Mestna občina Nova Gorica, Strokovno mnenje arborista svetovalca « (Grmovšek Tanja s.p., 2019);
- PRILOGA 4: Navodila za obratovanje. Rafutski park (Komunala Sežana, september 2023);
- PRILOGA 5: Vzdrževanje vrtno-arhitekturnih elementov kulturnega spomenika Nova Gorica – Rafutski park z vilo EID 1-07917 (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica, september 2023);
- PRILOGA 6: Monitoring mladih dreves, palm in drugih rastlin sajenih v sklopu projekta »Revitalizacija Rafutskega parka z ureditvijo dostopa« (povzeti izbrani zaznamki strokovnega nadzora št. MN 2024-08-03, Tanja Grmovšek, 23.8.2024).
- PRILOGA 7: Popis